

Handwritten signature and date: 15.09.97

1. Elulugu

Tõnu Viik sündis 12. detsembril 1939.a. Harjumaal Rohuneeme külas kaluri perekonnas. Alghariduse sai ta Viimsi 7-kl. Koolis, mille lõpetas 1954.a. Haridustee jätkus Tallinna II Keskkoolis aastatel 1954 - 1958. Pärast keskkooli hõbemedaliga lõpetamist astus ta Tartu Ülikooli Matemaatika-Loodusteaduskonna füüsika osakonda. Ta lõpetas ülikooli 1963.a, saades astronoomi kutse. Samal aastal asus ta tööle tolleaegsesse Eesti NSV Teaduste Akadeemia Füüsika ja Astronoomia Instituuti ja sooritas kohe aspirantuuri sisseastumiseksamid. Õpingus jäid aga pooleli Nõukogude Armeesse kutsumise tõttu ja jätkusid alles 1965.a. Sellest ajast alates on ta töötanud nooremteadurina, vanemteadurina, instituudi teadussekretärina ja alates 1985.a. direktorina (selle aja kestel on instituudi nimi kaks korda muutunud - 1973.a. Astrofüüsika ja Atmosfäärifüüsika Instituudiks ja 1995.a. Tartu Observatooriumiks).

Nii füüsika-matemaatikakandidaadi väitekirja (1970) kui ka astronoomiadoktori väitekirja (1991) kaitses ta Tartu Ülikoolis. T. Viik on avaldanud ligi 80 teadusartiklit erialastes ajakirjades kiirguse hajumise kohta planeetide ja tähtede atmosfäärides. Viimase aja tööd on käsitlevad polarisatsiooni mõju kiirgusvälja iseloomustavatele suurustele.

T. Viik on Rahvusvahelise Astronoomialiidu ja Euroopa Astronoomiaühingu liige.

Küsimused ja vastused

1. Kuidas olete suutnud ühitada Tõraveres administraatori ameti ja teadlase elukutse?

Peaaegu ainuke võimalus selleks on teha administraatori tööd tavalisel tööajal ja teadlase tööd ülejäänud ajal.

2. Teil on veel kolmaski amet - õppejõu oma. Hiljutine Inglismaa sõit oli seotud sellega. Mida tegite Cambridge'is?

Inglismaal käisin ma Cambridge'i Ülikooli ja Avatud Eesti Fondi toetusel, et kasutades ülikooli Astronoomia Instituudi suurepärasest raamatukogu, ajakohastada oma loengukursust "Teoreetilise astrofüüsika alused".

3. Vahel on teadusasutuste juhte, kes üsna sageli ajakirjanduses sõna võtavad. Teie poole aga pöörduakse sageli teadusuudiste kommenteerimiseks, sest olete aldis sõna võtma. On's see neljas amet?

Ei, seda ma ei arva. Asi on vist selles, et omal ajal sain ma väga hea kooli, olles lektoriks ühingu "Teadus" just sellel ajal, kui kosmos populaarseks muutus. Olen sõitnud läbi terve Eesti ja selgitanud kosmoselendude põhimõtteid väga erinevatele inimestele. Küllap see on aidanud mul õppida oma mõtteid arusaadavalt väljendama.

4. Milliste töödega olete elus veel kokku puutunud? Ja kas on veel varuks mingi võimalik amet, millega võiksite leiba teenida?

Olen käinud karjas, teinud heina (teen veelgi igal suvel õe juures), lõõnud katust, käinud merel, peksnud rehte, olnud sõdur, ennustanud ilma, võtnud naise ja kasvatanud koos temaga üles kolm last.

Arvan, et pärast täiendusõpet oleksin võimeline praegugi ilma ennustama, sest vene kroonu pani

selleks tugeva aluse. Ja arvatavasti sobiks igasugune kontoritöö leivateenimiseks.

5. Kuidas tegelikult toimus tähtede juurde minek?

Reaalainete vastu olen ma alati suurt huvi tundnud ja Reaalkoolis olid mul väga head õpetajad. Mind tõmbas väga teoreetilise füüsika poole ja ülikooli tulin ma mõttega seda õppida. Kuid siis oli ju esimeste tehiskaaslaste aeg ja ma sattusin lunoidivaatlejate rõõmsasse seltskonda. Ning Jaan Einasto oli see, kes mind astronoomiks värbas.

6. Mis on selles osas olnud lemmikteemad ja millele olete eriti keskendunud?

Footonid on ainsad, mis meile taevakehadelt informatsiooni toovad (viimasel ajal ka neutriinod, kuid infomahud pole veel mitte võrreldavadki). Kuidas need footonid taevakehades levivad - hajuvad, neelduvad, polariseeruvad, mis iganes - see on olnud minu huviobjektiks juba pikka aega. Nii et vaatlev astronoom ma pole, aga päris võõraks teleskoopi ka ei pea.

7. Kuuldavasti olete suur looduse- (ja linnu) huviline. Kui Te poleks astronoom, kes oleksite võinud olla teadlasena siis?

Tõepoolest meeldivad mulle linnud väga, sest see, kuidas nad raskusjõudu trotsivad, äratav vaimustust, aga bioloogiks saada ma pole tahtnud. Kas ma üldse teadustööga oleksin tegelnud, võib-olla oleksin olnud näiteks elektriinsener.

8. Mida teete laupäeval-pühapäeval?

Kui lapsed olid väikesed, siis käisime nendega nädalavahetustel palju ümbruskonnas matkamas jalgsi, rattaga, suuskadel ja paadiga. Nüüd on matkamine tagaplaanil ja nädalavahetustel teen tööd ja loen hea meelega raamatuid, mida mujal nimetatakse phantasy'ks.

9. Fantaseerime pisut. Kui Teil oleks võimalik vestelda ükskõik kellega ükskõik millisest ajast, kelle valiksite vestluskaaslaseks?

Minu vanavanemad surid enne minu sündimist. Sellepärast tahaksin ma hirmsasti näha oma esivanemaid ja rääkida nendega.

10. Millist teadusavastust läbi aegade peate kõige tähtsamaks, kõige ohtlikumaks?

Kunagi ammu rääkis Madis Kõiv Tõravere filosoofiaseminaris Vana-Kreeka filosoofidest. Mind rabas Madise ettekandes see, kuidas kreeklased taipasid, et arvud üks, kaks, kolm, jne võivad olla objektid omaette ja mitte olla seotud teiste objektidega, nagu üks kivi, kaks templit, kolm härga jne. See oli tõeline revolutsioon mõtlemises ja sellest algas tänapäevane teadus - mis on alati tähtis ja alati ka ohtlik.

11. Milline oleks Teie vapideviis?

ABSIT INVIDIA (ära kadesta ega soovi halba).